

УДК 655.385

© П. О. Киричок, д.т.н., професор,
О. В. Трищук, д.н. із соц. комунікацій,
Н. М. Фіголь, к.філол.н., доцент,
НТУУ «КПІ», Київ, Україна

**АКРЕДИТАЦІЯ В НТУУ «КПІ» ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 8.03030301
«ВИДАВНИЧА СПРАВА ТА РЕДАГУВАННЯ»**

У статті йдеться про можливість підготовки магістрів спеціальності 8.03030301 «Видавнича справа та редагування» в НТУУ «КПІ» для забезпечення видавничо-поліграфічної та інших галузей фахівцями високого рівня цієї спеціальності, що покликано запитами ринку.

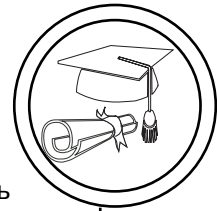
Ключові слова: видавнича справа, редагування, магістр, освіта, видавничо-поліграфічна галузь.

Спеціальність 8.03030301 — «Видавнича справа та редагування» закріплена за випусковою кафедрою видавничої справи та редагування. Підготовка фахівців цієї спеціальності сприяє задоволенню кадрових потреб видавничої галузі в період суспільних трансформацій. На сучасному етапі ця робота орієнтується на новітні потреби і виклики, привнесені розвитком електронних комунікаційних систем.

Організація навчального процесу зі спеціальності 8.03030301 «Видавнича справа та редагування» базується на законі України «Про вищу освіту», державних галузевих стандартах вищої освіти України та інших актах законодавства України з питань освіти та здійснюється відповідно до навчальних планів, графіку навчального процесу, розкладу занять за відповідними

формами навчання, які затверджуються ректором університету.

Реалізація основної освітньої програми підготовки магістрів спеціальності «Видавнича справа та редагування» забезпечується необхідною інформаційною базою, яка відображає досягнення науки й техніки в галузі видавничої справи. Навчально-методична робота на кафедрі видавничої справи та редагування підпорядковується практичній реалізації мети освіти в українській державі та головній діяльності університету. Вона полягає в пошуках найефективніших форм, засобів і методів формування в студентів широкого наукового світогляду, овоєння ними досягнень науки і культури, вироблення професійних знань, умінь, навичок і підготовки висококваліфікованих спеціалістів. Водночас завданням методичної роботи є

підвищення фахового рівня викладачів, озброєння їх новітніми досягненнями журналістико-навчих, соціологічних, психологічних, політологічних, філологічних дисциплін і практики.

Навчально-виховний процес у НТУУ «КПІ», Видавничо-поліграфічному інституті та на випусковій кафедрі здійснює висококваліфікований науково-педагогічний персонал.

Формування контингенту викладачів визначається потребами якісної професійної підготовки спеціальності «Видавнича справа та редагування», циклом та характером дисциплін навчального плану.

На випусковій кафедрі, як і у ВПІ та НТУУ «КПІ», діє система підбору викладацьких кадрів на конкурсній основі та на умовах строкової угоди. Формування штатного професорсько-викладацького складу має свою історію і відбувається, зокрема, за рахунок випускників кафедри, що вказує на наявність традицій і розвиток наукової школи.

Підготовку фахівців за спеціальністю 8.03030301 — «Видавнича справа та редагування» забезпечують 20 висококваліфікованих педагогічних працівників: 12 — професорсько-викладацькі кадри випускової кафедри (2 доктори наук, з них 1 професор; 8 кандидатів наук, з них 7 доцентів) та 8 викладачів з інших підрозділів університету, 2 з яких мають наукові ступені доктора наук і звання професора, а 6 є кандидатами наук, доцентами.

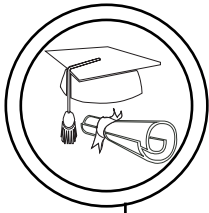
Викладачі мають відповідну базову освіту, стаж практичної, виробничої, наукової та педа-

гогічної роботи, проводять творчі та наукові дослідження в галузі за напрямками навчальних дисциплін, регулярно публікують результати наукових досліджень у фахових виданнях, беруть участь у наукових конференціях та семінарах. Вони представляють різні наукові школи з комунікативістики, видавничої справи, редагування тощо.

Належно забезпечена педагогічними та науковими кадрами випускова кафедра зі спеціальності — «Видавнича справа та редагування» сформувалася як авторитетний у науковому, студентському, фаховому середовищі колектив, як інтелектуальна і творча сила. Є всі підстави розраховувати на формування самодостатньої наукової школи з відповідним баченням наукової проблематики, методології її дослідження, солідними напрацюваннями, активними послідовниками з числа випускників, які здобувають спеціальність. Метою викладачів кафедри є інтелектуальний, фаховий, особистісний розвиток студента — їй підпорядковані наукові, навчальні і виховні заходи.

Фахові дисципліни викладають (за сумісництвом) представники видавничої сфери, зокрема керівник Парламентського видавництва проф. Ганжуров Ю. С., головний консультант Парламентського видавництва, заслужений діяч культури Дяченко Ю. П., редактор інформаційних програм ТОВ «5 канал» Федорова А. В.

Для підвищення кваліфікації викладачів кафедра використовує такі форми: аспірантура; захист дисертацій та здобуття вче-

них звань; традиційні інститути (факультети) підвищення кваліфікації; стажування на кафедрах і факультетах інших вузів, профільних організацій; участь у міжвузівських конференціях і семінарах. Протягом останніх п'яти років 94 % викладачів кафедри підвищили свій кваліфікаційний рівень, у тому числі завдяки захисту дисертаційних робіт.

Якісне зростання професорсько-викладацького складу зумовлене тим, що у Видавничо-поліграфічному інституті розроблена й успішно реалізується програма кадрового забезпечення, якою передбачено підготовку кандидатів із соціальних комунікацій через аспірантуру.

Напрями наукових досліджень викладачів кафедри: теорія та практика української видавничої справи і редагування; тенденції розвитку зарубіжної видавничої справи; історія видавничої справи; сучасні видавничі стандарти, авторське право в теорії і практиці журналістики і книговидавництва. Кафедра співпрацює з кафедрами видавничої справи та редагування університетів України, в яких відкрито спеціальність «Видавнича справа та редагування».

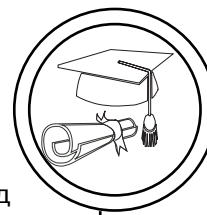
Викладання дисциплін забезпечується кафедрами ВПІ — кафедрою видавничої справи та редагування, кафедрою технології поліграфічного виробництва, кафедрою конструювання верстатів і машин, та кафедрами НТУУ «КПІ» — кафедрою філософії, кафедрою охорони праці, промислової та цивільної безпеки. Пріоритет у викладанні дисциплін для студентів спеціаль-

ності «Видавнича справа та редагування» надається викладачам кафедри видавничої справи та редагування.

Матеріально-технічне забезпечення відіграє вирішальну роль у підготовці фахівців з видавничої справи та редагування. Належне обладнання, сучасні технології обробки інформації, добротна сформована експериментальна та навчальна база є фундаментальною основою підготовки високоякісного фахівця для видавничої сфери й виконання редакторських функцій в умовах вищого навчального закладу. Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут» належно забезпечений приміщеннями для занять студентів та роботи науково-педагогічного персоналу.

Матеріально-технічна та навчальна аудиторно-лабораторна база НТУУ «КПІ» розміщена в 32 корпусах із загальною навчальною площею приміщень 535435,1 м². Загальна кількість студентів денної форми навчання — 21378 осіб. Обсяг аудиторно-лабораторного фонду на одного студента — 17,8 м², що відповідає типовим показникам щодо ліцензування спеціальностей технологічних вищих навчальних закладів МОНМС, затверджених ДАК України 23.11.1999 р. Кількість студентів на одне місце в читальному залі науково-технічної бібліотеки — 14,3 особи.

Усі аудиторії, лабораторії навчально-лабораторних корпусів НТУУ «КПІ» повністю пристосовані до проведення навчального та науково-дослідного

процесу, мають необхідне сучасне технічне забезпечення. У науково-технічній бібліотеці, методичних та проектних кабінетах факультетів НТУУ «КПІ» є необхідна кількість: підручників і навчальних посібників державною та російською мовами (понад 70 томів на кожного студента), мовами інших країн, навчально-методичної та технічної документації. НТУУ «КПІ» надає студентам доступ до мережі Інтернет як в приміщеннях науково-технічної бібліотеки, так і в навчальних приміщеннях факультетів й інститутів.

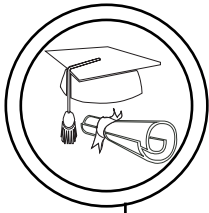
НТУУ «КПІ» має розвинуту соціально-культурну інфраструктуру, що включає: студентське містечко, палац культури і мистецтв на 3500 посадкових місць, 9 спортивних залів, 2 плавальних басейни, два комплекси та велику кількість точок громадського харчування; сучасну спортивно-оздоровчу базу. В університеті функціонує 20 гуртожитків (в тому числі 3 сімейні) із загальною кількістю місць — 10827. Площа проживання на одного студента в гуртожитку — 6 м². Кожен гуртожиток має читальну залу, спортивну кімнату, кімнати для побутових послуг. Для медичного обслуговування студентів діє студентська поліклініка (на 1 нормо-відвідування в поліклініці припадає 53 студенти).

Студенти спеціальності 8.03030301 — «Видавнича справа та редагування» проходять підготовку в приміщеннях (лабораторіях, кабінетах, комп'ютерних класах, бібліотеці тощо) НТУУ «КПІ». Санітарно-технічний

стан усіх будівель і споруд відповідає чинним вимогам та Санітарним нормам. Видавничо-поліграфічний інститут НТУУ «КПІ» має власні приміщення в навчальних корпусах університету 4, 8, 15, 25. Планується будівництво власного корпусу Видавничо-поліграфічного інституту (підготовлена проектна документація).

Навчальний процес кафедри видавничої справи та редагування проходить у навчальних лабораторіях, серед яких комп'ютерні класи, де встановлено понад 75 сучасних комп'ютерів, навчально-виробнича лабораторія друкарських процесів на базі устаткування, переданого Українським науково-дослідним інститутом спеціальних видів друку, комбінатом «Україна», фірмами КВА, «Гейдельберг», «Поліграфімпорт» та ін. При науково-дослідному центрі «ПОІНТ» функціонує дві проблемні лабораторії, що також використовуються в навчальному процесі. При викладанні дисциплін загальноуніверситетськими кафедрами в навчальному процесі використовуються лабораторії та комп'ютерні класи НТУУ «КПІ».

Отже, кафедра повністю забезпечена обладнанням для проведення лабораторних та практичних робіт. Водночас, устаткування постійно оновлюється, лабораторна база кафедри розширюється. За період з 2009 по 2013 рік матеріально-технічну базу кафедри поповнено необхідним для навчання устаткуванням і матеріалами. У 2009 році придбано сучасний комп'ютер з РК-монітором для

потреб кафедри, бібліотеку кафедри поповнено нормативно-методичною та фаховою літературою. У 2010–2011 роках для оптимізації навчального процесу придбано два проектори NEC-NP110, екран Elite Screens 85” та ноутбуки Samsung P 29–1 і Acer LXPLX02.466. Наявність портативних екранів, проекторів та ноутбуків дозволили покращити якість викладання дисциплін, які вимагають показу графічних та відеоматеріалів, таких як «Медіа-освіта», «Редакторська підготовка електронних навчальних видань», «Підготовка видання» тощо. Цю техніку використовують і студенти для підготовки та демонстрації результатів самостійної роботи. Відповідно до потреб навчального процесу протягом 2011/2012 навчального року було повністю переобладнано кабінет курсового та дипломного проектування. Також у 2012 році придбано 5 сучасних комп’ютерів ПК-8 (Intel Core i5) для комп’ютерного класу.

Як база для практичних занять та проведення практик використовуються Видавничо-поліграфічний комплекс «Політехніка» ВПІ, філії ВПІ, Парламентське видавництво, інформгентства «Інтерфакс-Україна», «Укрінформ», видавництво «Наукова думка», «Вища школа», «Освіта», «Педагогічна преса», «Шкільний світ», ДВ «Преса України», ТОВ «Новий друк», ЗАТ «ХК «Бліц-Інформ», ДП «Поліграфічний комбінат по виготовленню цінних паперів «Україна», видавництва «Вольф», «Літтон» тощо.

Спеціальність забезпечена навчальними планами, які за-

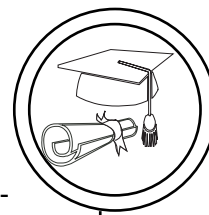
тверджені у встановленому порядку і включають обов’язкові дисципліни професійного спрямування з урахуванням сучасних тенденцій та вимог до підготовки фахівців.

Навчальні плани спеціальності 8.03030301 — «Видавнича справа та редагування» складено відповідно до державних стандартів вищої школи, згідно із запропонованою орієнтацією, яка враховує сфери майбутньої професійної діяльності випускників. Передбачено традиційні форми організації навчання — лекційні, семінарські, практичні, лабораторні заняття, науково-дослідну практику.

Наявні структурно-логічні схеми навчальних планів дозволяють організовувати та здійснювати викладання навчальних дисциплін на належному науково-методичному рівні.

Підготовку фахівців зі спеціальності 8.03030301 — «Видавнича справа та редагування» здійснює висококваліфікований викладацький склад університету, інституту та кафедри видавничої справи та редагування, що має ефективний багаторічний досвід наукової діяльності.

Сферою наукових інтересів викладачів кафедри є опрацювання теоретичних і практичних проблем соціальних комунікацій, редакторської діяльності, видавничої справи, журналістикознавства, висвітлення актуальних питань функціонування тексту в сучасному інформаційному просторі, комунікації в науковій та науково-інформаційній сферах.

Основні напрями наукової діяльності кафедри ВС та Р:

— теоретико-методологічне забезпечення комунікаційних процесів науково-інформаційної сфери;

— інтерактивність масової комунікації, неориторичний її аспект;

— лінгводидактичне забезпечення сучасної медіаосвіти, медіапедагогіка;

— проблеми професійних етик медіасфери, її внутрікатегоріальної усталеності і термінологічної зорганізованості.

На кафедрі працюють наукові гуртки з:

— теорії та соціології соціальних комунікацій — керівник доктор наук із соціальних комунікацій, професор Трищук О. В.

— медіапедагогіки — керівник кандидат педагогічних наук, доцент Поберезська Г. Г.

— професійних етик медіасфери — керівник кандидат філологічних наук, доцент Левчук О. М.

— мови засобів масової інформації — керівник кандидат філологічних наук, доцент Фіголь Н. М.

Крім того, викладачі, аспіранти кафедри та студенти розробляють 3 наукові теми:

1) Особливості редагування різних видів видань (Керівник — д.н. із соц. комунікацій, проф. Трищук О. В.).

2) Політичне консультування як соціальний феномен підвищення ефективності масових політичних комунікацій (Керівник: д.політ.н., доцент Смола Л. Є.).

3) Масові комунікації у формуванні національної пам'яті українців (Керівник: к.н. із соц. комунікацій, доц. Андрійчук М. Т.).

Важливим у роботі кафедри є участь у теоретичних і науково-практичних конференціях, семінарах з наукових проблем, а також організація на базі кафедри наукових заходів за участю викладачів, науковців вищих навчальних закладів України. Так, у 2012 р. організовано Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Наукова школа Романа Іванченка». Молоді вчені, аспіранти, студенти беруть активну участь у щорічній Міжнародній науково-технічній конференції студентів та аспірантів «Друкарство молоде», де успішно працюють секції «Видавнича справа», «Книгознавство», «Історія друкарства».

Науковці й викладачі випускової кафедри належать до Київської школи літературного редагування, заснованої фундатором кафедри проф. Р. Г. Іванченком і традиційно перебувають у тісних науково-дослідницькому та методико-практичному контактах зі співробітниками медійних і філологічних кафедр Української академії друкарства у Львові, Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, Національного університету «Кієво-Могилянська академія», Інституту літератури ім. Т. Шевченка НАНУ, Інституту мовознавства ім. О. Потебні НАН України, Львівського національного університету імені І. Франка, Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького тощо.

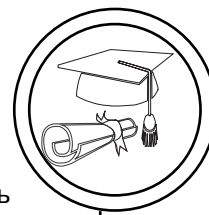

На кафедрі є аспірантура зі спеціальності 27.00.05 — теорія та історія видавничої справи та редагування.

НТУУ «КПІ» в цілому та ВПІ зокрема мають широку мережу міжнародних зв'язків з іноземними навчальними закладами, науковими та освітніми організаціями й підприємствами, які дають можливість як студентам, так і науково-педагогічним працівникам обмінюватися досвідом із зарубіжними колегами та долучатися до світових тенденцій в науці та освіті. В університеті функціонує Департамент міжнародного співробітництва, який займається питаннями інтеграції НТУУ «КПІ» до європейського освітнього простору, інституціональними проектами реформування університету, програмами подвійного диплому, створенням спільних з міжнародними організаціями освітніх структур, посиленням академічної мобільності, підтримкою міжнародного співробітництва студентських та профспілкових організацій та міжуніверситетським науково-технічним співробітництвом. Завдяки його роботі підрозділи університету мають можливість брати участь у грантових програмах та залучати іноземні кошти для розвитку окремих наукових напрямів, викладачі — публікувати свої роботи у міжнародних фахових виданнях, брати участь у закордонних наукових семінарах та конференціях, демонструвати результати наукової роботи на світовому рівні, студенти — проходити стажування за кордоном та отримувати паралельну освіту. НТУУ «КПІ»

співпрацює з такими міжнародними організаціями, як ПРООН, ЮНЕСКО, ЮНІДО, ВОІВ, НАТО, УНТЦ, BSUN, CODATA, ICSU, Українська Рада Миру.

Станом на 2008 р. ВПІ мав чинні угоди про спільну науково-навчально-методичну діяльність з шістьма зарубіжними вишами: Санкт-Петербурзьким Державним університетом технології і дизайну (Росія); Московським державним університетом друку (Росія); Лейпцизьким технічним університетом НТМК (Німеччина), Варшавським університетом реклами (Польща), Варшавським університетом технологій «Варшавська політехніка» (Польща), Бергським університетом м. Вупперталь (Німеччина). До 2012 р. їхня кількість збільшилася до 11 завдяки угодам з Пекінським інститутом графічних комунікацій (Китай), Інститутом пакувань Реймського університету Champagne-Ardenne (Франція) у 2009 р. та зі Штутгартським медіа університетом (Німеччина), Самарським Державним аерокосмічним університетом (Росія) і Технічним університетом Лодзі «Лодзинська політехніка» (Польща) у 2011 р. Укладені угоди передбачають обмін досвідом роботи, інформацією з питань методики підготовки висококваліфікованих фахівців, взаємне запрошення викладачів і наукових співробітників на конференції, семінари, наукові симпозиуми, співпрацю наукових журналів, що видаються університетами-партнерами, публікації статей вчених у виданнях університетів-партнерів, навчання студентів на підготовчому відділенні і факультеті.

татах, підготовку наукових кадрів через аспірантуру, докторантуру по лінії міждержавних угод і на контрактній основі. Також студенти ВПІ щорічно беруть участь у програмі мобільності студентів Ерасмус-Мундус.

Починаючи з 2000 р., ВПІ організовує щорічну Міжнародну конференцію студентів, аспірантів та молодих викладачів «Друкарство молоде», в якій постійно беруть участь студенти, аспіранти й викладачі кафедри видавничої справи та редагування. У 2010/2011 навчальному році завдяки студентам кафедри видавничої справи та редагування було створено видання «Київ—Лейпциг. Погляд на місто та освіту» спільно з Лейпцизьким технічним університетом НТМК, яке було представлено ними у Лейпцигу восени 2011 р.

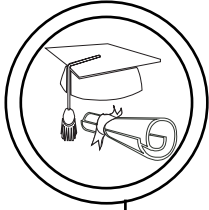
Тісна співпраця з Німецькою службою академічних обмінів (DAAD) дозволяє студентам та викладачам отримувати гранти та проходити навчання й стажування за кордоном. Студенти кафедри у 2012 р. проходили навчання та стажування в університетах Німеччини (Штутгартський медіа університет — 14 осіб, Лейпцизький технічний університет НТМК — 14 осіб, Бергський університет м. Вупперталь — 14 осіб), а також у Літній школі соціальних наук професора Фолькера Ронге в Москві — 2 особи.

На кафедру постійно вступають студенти-іноземці, переважно з Росії та Білорусії, проте всі вони протягом навчання переходять до контингенту студентів-українців.

З кожним роком кількість зв'язків кафедри видавничої справи та редагування із зарубіжними навчальними закладами та організаціями зростає, що дає можливість як співробітникам, так і студентам обмінюватися досвідом із зарубіжними колегами та брати участь у міжнародних наукових заходах.

Підсумовуючи, можемо стверджувати, що стан матеріально-технічного, інформаційного та кадрового забезпечення кафедри видавничої справи та редагування ВПІ НТУУ «КПІ» повністю відповідає Ліцензійним умовам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти.

Зважаючи на потребу видавничої галузі в редакторських і видавничих кадрах високого рівня, сформовану в НТУУ «КПІ» матеріально-технічну, наукову, кадрову, методичну базу для забезпечення якісного викладання дисциплін галузі знань 0303 — «Журналістика та інформація», а також на наявну і потенційну можливість постійно вдосконалювати підготовку фахівців названої спеціальності відповідно до суспільних потреб, вважаємо за доцільне надання Національному технічному університету України «Київський політехнічний інститут» акредитацію на підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» галузі знань 0303 — «Журналістика та інформація» зі спеціальності 8.03030301 — «Видавнича справа та редагування» з ліцензійним набором студентів денної форми навчання — 60 осіб.

ПЕДАГОГІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

В статье речь идет о возможности подготовки магистров специальности 8.03030301 «Издательское дело и редактирование» в НТУУ «КПИ» для обеспечения издательско-полиграфической и других отраслей специалистами высокого уровня этой специальности, что вызвано запросами времени.

Ключевые слова: издательское дело, редактирование, магистр, образование, издательско-полиграфическая отрасль.

The article touches the possibility of preparation of master's degrees of speciality 8.03030301 «Publishing business and editing» in NTUU «KPI» for providing of printing-publishing and other industries by the specialists of high level of this speciality, that called by the queries of market.

Keywords: publishing business, editing, master's degree, education, printing-publishing industry.

Рецензент — Т. Г. Файчук, с.н.с.,
к.філол.н., Інститут мовознавства імені О. Потебні

Надійшла до редакції 24.03.14